gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Aanpassing Aanpak van Afval- naar Grondstofinzameling (VANG) 2020
Portefeuillehouder	mr. Mariëtte Sedee-Schuitemaker, drs. Jurgen Nobel
Steller	Richard Klinkenberg en Maureen van Munster
Collegevergadering	21 april 2020
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	2020.0000853

1. Voorstel

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. Het raadsbesluit Aanpak: 'Van afval- naar grondstoffeninzameling' (VANG) (RV 2018.0030093) als volgt aan te passen:
    a. in laagbouwwijken met rolemmerinzameling de huidige rolemmer voor Groente- Fruit- en Tuinafval (GFT) en de huidige inzamelfrequentie van 42 keer per jaar te behouden; de inzameling wordt niet gesplitst in Groente- Fruit- en Etensresten (GFE) en Tuinafval (T);
    b. inwoners van laagbouwwijken met rolemmerinzameling voor restafval de keuze te bieden tussen de standaard 80 liter rolemmer en tegen meerkosten een rolemmer van 140 liter;
    c. bij kleinere, naastliggende appartementencomplexen ondergrondse containers meer te clusteren en tussen de complexen in te plaatsen en hiervoor de richtlijn voor de maximale loopafstand bij hoogbouw als volgt aan te passen:
        - GFE: van 25 naar 50 meter;
        - Oud Papier en Karton (OPK) en Plastic, Blik en Drinkpakken (PBD): van 25 naar 100 meter.

        Voor de woonmilieus Stedelijk centrum en Stedelijk Plus uit het Woonbeleidsprogramma 2019-2025 (onder andere Hyde Park) en bij appartementencomplexen met een gering aantal woningen zal maatwerk worden toegepast.
    d. de inzameling van klein chemisch afval via Blipvert af te schaffen.
2. De eenmalige kosten ter hoogte van € 2.601.000 voor € 2.020.000 te dekken uit de voorziening Tariefegalisatie afvalstoffenheffing; en het resterende deel van € 581.000, waar geen dekking voor is, te dekken uit de algemene middelen in 2021 en dit te ramen bij een volgend P&C-product.

2. Samenvatting

Als gevolg van een onvoorziene en aanzienlijke stijging van de kosten voor de uitrol van het nieuwe inzamelbeleid 'Van Afval- naar Grondstofinzameling' (VANG 2018), is het nodig om dit aan te passen. De hogere kosten hebben te maken met (autonome) oorzaken zoals een hogere stijging dan verwacht van de landelijke afvalstoffenbelasting op het verbranden van restafval, hogere verwerkingskosten van te recyclen afvalstromen en een lagere vergoeding voor ingezamelde grondstoffen. Daarnaast bleken de inzamelkosten van afval en grondstoffen als gevolg van het nieuwe inzamelbeleid hoger te zijn dan begroot. Door VANG 2018 aan te passen willen wij de kostenstijging voor inwoners beperken. De aanpassingen zijn:

- de huidige rolemmer voor Groente- Fruit- en Tuinafval (GFT) in laagbouwwijken met rolemmerinzameling te behouden; dit betekent dat in deze wijken huishoudelijk afval en grondstoffen met drie in plaats van vier rolemmers worden ingezameld;
- inwoners van laagbouwwijken met rolemmerinzameling krijgen voor de inzameling van restafval de mogelijkheid om tegen meerkosten te kiezen voor een 140 liter rolemmer in plaats van de standaard 80 liter rolemmer;
- bij kleinere naastliggende appartementencomplexen clusteren wij en positioneren wij ondergrondse containers slimmer en hiervoor passen wij de maximale loopafstand bij hoogbouw voor Groente- Fruit- en Etensresten (GFE), Oud Papier en Karton (OPK) en Plastic, Blik en Drinkpakken (PBD) aan;
- het beëindigen van de inzameling van klein chemisch afval via Blipvert.

Voor wijken met ondergrondse inzameling wijzigt de inzamelmethode niet.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Op 15 november 2018 is het raadsvoorstel Aanpak 'Van afval- naar grondstoffeninzameling' (VANG) (RV 2018.0030093) vastgesteld met een amendement op grond waarvan ook de inzameling bij hoogbouw (9.200 huishoudens) mee is genomen in de systeemwijziging.
Tijdens de voorbereiding van de uitrol van VANG 2018 hebben wij een onvoorziene en aanzienlijke stijging van de kosten gesignaleerd waardoor het noodzakelijk was om VANG 2018 aan te passen. Hierover hebben wij u geïnformeerd in de brief met het kenmerk X.2019.12679 d.d. 24 september 2019. Uit een doorrekening van de kosten van VANG bleek een onvoorziene kostenstijging van € 2,7 miljoen in plaats van een daling van de totale lasten van € 0,7 miljoen (prijspeil 2019), zoals in het raadsvoorstel VANG 2018 was voorzien.
Belangrijke oorzaken van deze kostenstijging zijn enkele autonome factoren, waarop wij geen invloed hebben:

- een extra stijging van de landelijke afvalstoffenbelasting (belasting op het storten en verbranden van restafval), die hoger is dan wij hadden verwacht. Wij moeten daarom meer betalen om restafval te laten verbranden;
- hogere verwerkingskosten voor huishoudelijke afvalstoffen;
- een lagere vergoeding voor inzameling, recycling en vermarkting van gescheiden ingezameld verpakkingsafval.

Daarnaast bleek uit een nieuwe, meer gedetailleerde raming van VANG 2018 dat met name de inzamelkosten in het raadsvoorstel VANG 2018 lager waren begroot dan deze nu op basis van de huidige tarieven worden geraamd.

Met een nieuwe inzamelwijze willen wij milieuwinst bereiken door hergebruik van grondstoffen en een vermindering van de hoeveelheid restafval. Hiermee willen wij binnen afzienbare tijd voldoen aan de landelijke doelstellingen van maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020 en maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar in 2025. Nu ligt deze in Haarlemmermeer op 187 kg per inwoner. Het bovenliggend doel hiervan is om op landelijk niveau in 2050 een circulaire samenleving te hebben.
De aanpassing van VANG 2018 heeft als doel om naast de in het raadsvoorstel VANG 2018

geformuleerde milieudoelstelling en randvoorwaarden de stijging van de kosten voor inwoners te beperken, met inachtneming van de resultaten van het doorlopen participatieproces voor VANG 2018.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Huidige inzamelsystemen

Wij hebben drie inzamelsystemen in de gemeente Haarlemmermeer, die samenhangen met het bebouwingstype:

- laagbouw met inzameling via rolemmers voor restafval en GFT en ondergrondse containers voor de overige grondstoffen (42.500 huishoudens); dit systeem is een onderdeel van de aanpassing;
- hoogbouw met inzameling via bovengrondse of inpandige restafvalcontainers en ondergrondse containers voor grondstoffen (9.200 huishoudens); dit systeem is een onderdeel van de aanpassing;
- wijken met ondergrondse inzameling (9.700 huishoudens); hieronder vallen onder andere de wijken en kernen Floriande, Centrum Hoofddorp, Verzetsheldenwijk, Fruittuinen en het Burgemeester Jansoniushof in Hoofddorp, een deel van Lisserbroek, Halfweg, Spaarndam en Haarlemmerliede.

Zoals besloten in het raadsvoorstel VANG 2018 zijn de wijken met ondergrondse inzameling (9.700 huishoudens) geen onderdeel van de wijziging van het inzamelsysteem, omdat uit de inzamelproef in de wijk Floriande in Hoofddorp is gebleken dat het door de inwoners gekozen inzamelsysteem niet leidde tot milieuwinst en een stijging van de kosten tot gevolg had. De inzameling blijft hier vooralsnog ongewijzigd.

De basis voor de inzameling van huishoudelijk afval is bronscheiding. Uit landelijke onderzoek blijkt dat de landelijke VANG-doelstellingen beter behaald worden door gemeenten die bronscheiding toepassen dan gemeenten die nascheiding toepassen (bron CBS). Met nascheiding halen wij de landelijke doelstellingen niet. Ook de huidige nascheidingsresultaten van het Afval Energie Bedrijf (AEB), waarmee wij een contract hebben tot 2023, laten dit zien. Bronscheiding levert bovendien een betere kwaliteit grondstoffen op.
Daarnaast worden inwoners bewuster van het omgaan met grondstoffen door deze zelf te sorteren. Bewustwording is nodig om afval te voorkomen (afvalpreventie). Bij nascheiding ontstaat het bewustzijn onder de inwoners niet.

Aanpassing VANG 2018

Bij de aanpassing van VANG 2018 zoeken wij naar een balans tussen drie variabelen waarop wij kunnen sturen:

- kosten;
- milieu (scheidingsresultaat);
- service (draagvlak).

Zowel bij laagbouw als bij hoogbouw zijn op grond van deze variabelen aanpassingen mogelijk.
In laagbouwwijken is bij een aanpassing van VANG 2018 het beste resultaat te bereiken voor wat betreft de kosten en het scheidingsresultaat vanwege het grote bereik (42.165 huishoudens).
Uit de landelijke Benchmark Huishoudelijk Afval 2019, waaraan 46% van de Nederlandse gemeenten meedoet, blijkt dat de inzameling in hoogbouw verantwoordelijk is voor de hoogste kosten. Ook voor VANG vereist de aanpassing van de inzameling in hoogbouwwijken (9.200 huishoudens) de hoogste investering.

Hieronder volgt de manier waarop wij VANG 2018 aanpassen. In de bijlage is voor de gewijzigde onderdelen het oorspronkelijke plan voor VANG 2018 opgenomen.

Laagbouw met rolemmerinzameling
In laagbouwwijken passen wij VANG 2018 als volgt aan:

1. Behoud huidige inzameling GFT

Momenteel wordt in laagbouwwijken met rolemmerinzameling GFT ingezameld met rolemmers van 120 liter. Wij stellen voor om de inzameling van GFT niet te splitsen in T en GFE, zoals in VANG 2018 was voorzien. Dit is een inzamelwijze die nagenoeg alle gemeenten hanteren. Deze aanpassing van VANG 2018 betekent dat deze wijken geen vier maar drie rolemmers krijgen. Voor GFT komen rolemmers in de formaten 80, 140 en 240 liter beschikbaar, om meer service te bieden op de inzameling van GFT. De frequentie van inzamelen is nu 42 keer per jaar. Omdat de frequentie bepalend is voor de service en het scheidingsresultaat, handhaven wij deze frequentie om bewoners te faciliteren bij de inzameling van GFT.

2. Keuzemogelijkheid 80 – en 140 liter rolemmer voor restafval

In laagbouwwijken met rolemmerinzameling hebben inwoners voor de inzameling van restafval nu de keuze tussen een 80 -, 120- of een 240 liter rolemmer tegen een overeenkomstig tarief. Het uitgangspunt van VANG is dat in laagbouwwijken met rolemmerinzameling voor restafval de 80 liter rolemmer als standaard wordt aangeboden. Met deze omvang kunnen de meeste huishoudens volstaan. De inzamelproef in Rijsenhout Zuid heeft aangetoond dat een tweewekelijkse inzameling met een 40 liter rolemmer voldoende is, mits men afval scheidt. Het inzamelresultaat kwam hierbij op 47 kg restafval per inwoner per jaar.
Wij hebben advies gevraagd aan de organisatie Benchmark Huishoudelijk Afval met welke aanpassing van VANG wij een optimale balans kunnen bereiken tussen kosten, inzamelresultaten en service/draagvlak. Op grond van dit advies stellen wij voor inwoners van laagbouwwijken met rolemmerinzameling tegen jaarlijkse meerkosten de keuze te bieden tussen een 80- en een 140 liter rolemmer voor restafval. De extra kosten hiervan bedragen indicatief € 100. Een keuzemogelijkheid in volume en een daarmee samenhangend tarief zijn in lijn met de huidige situatie. De ophaalfrequentie blijft één keer per vier weken. Deze frequentie is toereikend omdat het grootste volume (PBD) gescheiden wordt ingezameld.
Vanuit efficiencyoverwegingen gaat Meerlanden in haar hele verzorgingsgebied de diverse soorten rolemmers terugbrengen naar eenzelfde standaard met beperkte maatvoeringen en worden de bestaande rolemmers vervangen. De 120 liter rolemmer komt te vervallen. Hiervoor in de plaats komt de 140 liter rolemmer. Ook de huidige 80 liter rolemmer wordt vervangen. De rolemmers voor restafval worden voorzien van een chip. Dit in verband met een betere koppeling tussen adres, rolemmers en administratie om belasting te kunnen innen en in verband met rolemmerbeheer door Meerlanden. Door rolemmers te voorzien van een chip wordt het gebruik van niet geregistreerde rolemmers tegengegaan. Hierbij nemen wij vanzelfsprekend de privacywetgeving in acht.

Hoogbouw
In de huidige situatie wordt bij hoogbouw restafval ingezameld met bovengrondse containers. Deze staan inpandig of in het openbaar gebied nabij de entree. Vanuit gezondheidsoverwegingen worden de containers uit de hoogbouw verwijderd, maar ook omdat deze overlast (geur en ongedierte) opleveren voor inwoners. De inzameling van grondstoffen, zoals PBD, komt dichterbij de woning.
Door bij de kleinere naastligggende appartementencomplexen containers tussen de complexen in te plaatsen en deze meer te clusteren, worden de containers bij de appartementencomplexen optimaal benut. Hierdoor kan de hoeveelheid inzamelcontainers verminderen en kunnen de kosten gelijk blijven aan het oorspronkelijke plan voor VANG.

Hiervoor wordt de richtlijn voor de maximale loopafstanden in hoogbouwwijken vanaf de entree als volgt:

- GFE 50 m
- OPK, PBD en restafval 100 m
- Glas 300 m

Bij de woonmilieus Stedelijk centrum en Stedelijk Plus uit het Woonbeleidsprogramma 2019-2025 (onder andere Hyde Park) en bij appartementen met een beperkt aantal woningen passen wij maatwerk toe.

De ondergrondse containers zijn toegankelijk met een pas. Hierdoor zijn deze containers niet door derden te gebruiken. Om een vermindering van restafval te stimuleren wordt de inworptrommel van deze containers 40 liter. Hierin past een 30 liter restafvalzak.
De ondergrondse PBD containers die voor de laagbouw met rolemmers komen te vervallen hergebruiken wij voor de hoogbouw met ondergrondse containers.

Afschaffen Blipvert

Momenteel vindt de inzameling van klein chemisch afval, zoals cartridges, batterijen, CD/DVD-ROM, adapters, mobiele telefoons, (spaar)lampen en brillen, ook plaats via de inzamelvoorziening Blipvert. Wij stellen voor om Blipvert af te schaffen, omdat er goedkopere goede alternatieven zijn. Hiermee bereiken wij een besparing op de kosten van VANG. De jaarlijkse kosten (€ 146.000 exclusief btw) wegen niet op tegen de baten (circa € 9.000). De inzameling van Klein Chemisch Afval (KCA) via Meerlanden is effectiever en goedkoper. Daarnaast nemen winkels die dit grijs- en bruingoed verkopen ook de afgedankte producten in waardoor ook sprake is van een goede spreiding van inzamelmogelijkheden.

Overzicht nieuwe inzamelsystemen

In de volgende overzichten zijn de huidige inzamelsystemen en de nieuwe op basis van de VANG 2020 weergegeven.

Wijken laagbouw rolemmers

	Restafval	GFT	Plastic, blik en drinkpakken	Papier en karton	Glas
Huidige situatie	• rolemmer 80/120/240 l. • 26 x per jaar geleegd	• rolemmer 120 l. • 42 x per jaar geleegd	• brengparkje • 300 meter	• brengparkje • 300 meter	• brengparkje • 300 meter
Nieuwe situatie	• rolemmer 80 l. (of 140 l.) • 13 x per jaar geleegd	• rolemmer 80/140/240 l. • 42 x per jaar geleegd	• rolemmer 140 l. (of 80/240 l.) • 26 x per jaar geleegd	• brengparkje • 300 meter	• brengparkje • 300 meter

Wat zijn de argumenten?

- Met het behoud van de huidige GFT-rolemmer in laagbouwwijken met rolemmer inzameling worden kosten voor inwoners bespaard. Wanneer wij het inzamelsysteem niet wijzigen, dan zijn hogere kosten voor inwoners te verwachten door de stijgende verwerkingskosten van restafval. Daarnaast verwachten wij minder weerstand voor deze aanpassing, omdat men geen vier rolemmers krijgt maar drie.
- Het beschikbaar stellen van een 140 liter rolemmer voor restafval tegen meerkosten is een eenduidige oplossing voor huishoudens voor wie de standaard 80 liter rolemmer te klein zou zijn, bijvoorbeeld huishoudens met luiers of incontinentiemateriaal.
- Het gecombineerd plaatsen van de containers in een brengparkje bij kleinere appartementencomplexen is efficiënter en vermindert het aantal containerlocaties, waardoor dit goedkoper is terwijl tegelijkertijd de faciliteiten worden gebundeld en deze beter worden benut.
- Het afschaffen van de inzameling via Blipvert levert een besparing op in de kosten. Naar verwachting zal dit geen negatieve gevolgen hebben op het scheidingsresultaat en het draagvlak/service. Er zijn voldoende alternatieven voor de inzameling van klein chemisch afval.

In onderstaande tabel zijn de argumenten samengevat (waarbij + staat voor positief, 0 voor neutraal en – voor negatief):

VANG 2020	Kosten	Milieu (scheidingsresultaat)	Service (draagvlak)
Behoud GFT-rolemmer	+	-	+
Keuze rolemmer restafval 80- of 140 liter	0	-	+
Aanpassen loopafstand brengparkjes	+	0	-
Afschaffen Blipvert	+	0	0

Wat zijn de kanttekeningen?

- Een wijziging van het inzamelsysteem leidt tot weerstand, het routinegedrag van mensen wordt immers doorbroken en dat geeft ongemak. Dit blijkt ook uit de ervaring van andere gemeenten. Het doorbreken van de weggooi routine is echter nodig om de hoeveelheid restafval te verminderen en de landelijke doelstellingen te behalen.
- Het behoud van de GFT-rolemmer in laagbouwwijken met rolemmerinzameling heeft naar verwachting een minder goed scheidingsresultaat tot gevolg dan het originele plan voor VANG, met name voor GFT. Dit zal deels worden ondervangen doordat het verminderen van de aanbodmogelijkheid van restafval en een lagere inzamelfrequentie van restafval eraan bijdragen dat er minder GFT in de restafvalcontainer terechtkomt. Daarnaast wordt de afvalinzameling goedkoper, als inwoners actief afval scheiden.
- De mogelijkheid om in laagbouwwijken met rolemmerinzameling te kiezen voor een grotere rolemmer van 140 liter, leidt mogelijk tot een toename van de hoeveelheid restafval.
- Het verder weg plaatsen van ondergrondse containers leidt mogelijk ook tot meer bijplaatsingen en/of vervuiling van de GFT+E-stroom (die wel dichtbij staat).

3.3 Wat mag het kosten?

Alle kosten en opbrengsten in dit raadsvoorstel zijn berekend op basis van gehanteerde uitgangspunten om te komen tot betrouwbare prognoses. De gerealiseerde kosten en opbrengsten zijn echter onderhevig aan bijvoorbeeld marktontwikkelingen, indexatie en prijswijzigingen, waarbij de huidige coronacrisis ook een rol speelt. De in dit raadsvoorstel gehanteerde uitgangspunten voor de berekening van baten en lasten zullen hier nader toegelicht worden.
De berekening van baten en lasten is op basis van de beschikbare cijfers 2020 toegerekend naar het scenario dat VANG 2020 volledig is uitgerold.
Voor de lasten zijn voor de toerekening van overhead en de kwijtschelding op de afvalstoffenheffing de cijfers gehanteerd zoals die gelden in de Programmabegroting 2020-2023.
Voor de baten geldt dat de Nedvang opbrengsten geprognosticeerd zijn op basis van een volledige uitrol van VANG 2020. Voor de afvalstoffenheffing en de inzet van Cocensus geldt tot slot, dat deze geprognosticeerd zijn op basis van de cijfers 2020.

Jaarlijkse kosten

Op basis van prijspeil 2020 en een gemiddelde hoeveelheid restafval van 100 kg per inwoner (nu 187 kg per inwoner) wordt verwacht dat de jaarlasten voor VANG 2020 in de aangepaste vorm nagenoeg gelijk blijven aan de huidige jaarlasten (zie onderstaande tabel).

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000; prijspeil 2020)	**VANG 2018**	**VANG 2020**
Lasten taakveld incl. rente	18.260	15.526
Vervallen Blipvert		-146
Baten Taakveld, exclusief heffingen	-2.000	-1.110
Netto lasten taakveld	**16.260**	**14.270**
Overhead	314	314
Kwijtschelding	561	561
Compensabele BTW	3.765	3.160
Totale te dekken lasten	**20.900**	**18.305**
Opbrengst afvalstoffenheffing	-18.177	-18.177

Mutatie voorziening (+=onttrekking, -=storting)	**2.723**	**128**
Kostendekkendheid	87%	99%
Stijging afvalstoffenheffing [1]	**15%**	**1%**

1. In de brief aan de raad d.d. september 2019 is een stijging van 22% van de afvalstoffenheffing voor het VANG 2018 gemeld (prijspeil 2019). In 2019 is 6% hiervan verwerkt in de heffing. Verder wordt het verschil verklaard door het nieuwe prijspeil 2020 waarin onder andere de wijzigingen van de nieuwe ketenovereenkomst Verpakkingen zijn verwerkt (Nota B&W 2020.0000172).

De nieuwe wijze van inzameling maakt een aanpassing van de afvalstoffenheffing noodzakelijk. Dit heeft vooral te maken met de gestegen kosten voor de verwerking van restafval. Het tekort op de inzameling bedraagt jaarlijks € 128.000.
Wij kiezen ervoor de kosten toe te rekenen naar inzamelsysteem, waarbij de huishoudens met de laagste hoeveelheid restafval minder kosten krijgen toegerekend of zelfs een besparing kunnen bereiken. In onderstaande tabel is een indicatie opgenomen van de benodigde aanpassing van de afvalstoffenheffing. Voor de definitieve invulling van de afvalstoffenheffing doen wij een voorstel bij de Programmabegroting 2021-2024.

Heffing inzamelsysteem			**Huidig**		**VANG 2020**		
	container	aandeel van totaal aantal huishoudens	restafval (kg/inw)	heffing	prognose restafval (kg/inw)	heffing indicatief	mutatie heffing indicatief
Laagbouw met rolemmers			177		60		
	240 ltr → 80 ltr	30%		€ 339		€ 282	€ -57 [1]
	120 ltr → 80 ltr	34%		€ 267		€ 282	€ 15 [1]
	80 ltr	4%		€ 243		€ 282	€ 39
Hoogbouw met ondergrondse containers	1.100 ltr → ondergronds	14%	161	€ 243	110	€ 298	€ 55
Wijk met ondergrondse containers	ondergronds	17%	246	€ 285	245	€ 342	€ 57
Totaal		100%	187	€ 18.326.000	100	€ 18.305.000	€ -21.000

[1] bij overgang naar 80 liter rolemmer

Dit betekent dat met name de kosten voor inwoners in hoogbouwwijken (14% van het aantal huishoudens) en wijken met ondergrondse containers (17% van het aantal huishoudens) , omdat zij gemiddeld het meeste restafval produceren, zullen stijgen. Voor inwoners uit de laagbouw die overstappen van een 240 liter rolemmer naar een 80 liter rolemmer voor restafval (30% van het aantal huishoudens) kunnen de kosten dalen.

Eenmalige kosten VANG 2020
De eenmalige kosten voor de uitvoering van dit voorstel worden geraamd op € 2.601.000. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd:

Eenmalige projectkosten VANG (bedragen x € 1.000; prijspeil 2020)	**VANG 2018**	**VANG 2020**
Totaal projectkosten	**1.670**	**2.191**
- laagbouwwijk met rolemmer	1.442	653
- hoogbouwwijk	87	707
- projectkosten Meerlanden	-	656
- projectbegeleiding gemeente	141	175
Totaal communicatie	**360**	**271**
- personele kosten	50	75
- inzet ambassadeurs	21	-
- inzet grondstofcoach [1]	84	22
- 100-100-100-traject	42	-
- drukwerk en portokosten	54	65
- startpakketten en stickers rolemmers	45	45
- overig	64	64
Beëindigen overeenkomst Blipvert	-	15
Onvoorzien	204	124
Totaal	**2.234**	**2.601**

De eenmalige projectkosten zijn € 367.000 hoger dan in 2018 is geraamd. Het belangrijkste verschil is dat in 2018 abusievelijk een onvolledige raming voor projectkosten is opgenomen. Daar staat tegenover dat de eenmalige kosten voor de invoering van het nieuwe systeem in laagbouwwijken met rolemmers door het niet invoeren van de T-rolemmer lager zijn. Om de stijging van de eenmalig kosten te beperken, hebben wij de communicatie aangepast. Wij zien af van het communicatietraject 100-100-100 (100 gezinnen, 100 dagen, 100% afvalloos) en het begeleiden van inwoners bij het nieuwe inzamelsysteem door ambassadeurs.
In de berekening van de kosten is er rekening mee gehouden dat de inkoop-btw compensabel is. Voorgesteld wordt de eenmalige kosten ter hoogte van € 2.601.000 voor € 2.020.000 te dekken uit de voorziening Tariefegalisatie afvalstoffenheffing. Het resterende deel van € 581.000, waar geen dekking voor beschikbaar is, te dekken uit de algemene middelen in 2021 en dit te ramen bij een volgend P&C product.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?
De raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van de beleidsmatige kaders voor de inzameling van huishoudelijke grondstoffen. Het college van B&W is verantwoordelijk voor de voorbereiding en de uitvoering van het beleid. Binnen ons college is de portefeuillehouder Milieu het eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?
Uitvoering
De uitvoering van VANG over de hele gemeente vindt gefaseerd plaats. Wij starten met de uitrol in de tweede helft van 2020 in de wijken waar de inzamelproeven zijn gehouden (Rijsenhout-Zuid en Linquenda). De ervaringen met de uitrol van VANG 2020 in deze wijken

betrekken wij bij de uitrol in de overige delen van de gemeente. Naar verwachting ronden wij de uitrol in de eerste helft van 2021 af.
Na het implementeren van het nieuwe inzamelsysteem bekijken wij de effecten ervan. Aan de hand hiervan optimaliseren wij de inzameling. Hierbij betrekken wij hoe wij het inzamelresultaat van grondstoffen in de wijken met ondergrondse containers kunnen verbeteren met als randvoorwaarden voldoende draagvlak en lagere kosten.

Communicatie
Communicatie is een essentieel onderdeel van de uitrol van VANG 2020. We maken het handelingsperspectief duidelijk, en proberen tegelijkertijd gedragsverandering in heel Haarlemmermeer teweeg te brengen. De campagne en de communicatiemiddelen dragen bij aan het informeren en motiveren van inwoners om afval te scheiden en zo restafval te verminderen. Daarnaast is communicatie ook gericht op het creëren van schone stromen, zodat grondstoffen optimaal kunnen worden hergebruikt. In wijken waar VANG 2020 wordt uitgerold, worden inwoners daarnaast geholpen bij de uitvoering door wijkbrieven, webtools en klantencontact van Meerlanden en persoonlijk door grondstoffencoaches. Ook delen we kennis via diverse kanalen. Voor de communicatie hebben we een strategie ontwikkeld die gebaseerd is op wetenschappelijk onderzoek en op gedragsveranderingsmethodieken. De overkoepelende boodschap zal gericht zijn op minder afval en meer scheiden. De insteek is positief, maar ook realistisch.

Specifiek over de aanpassing van VANG 2020 informeren wij inwoners via InforMeer, de website en een persbericht. Daarnaast ontvangen inwoners van de proefwijken Linquenda en Rijsenhout-Zuid een brief op huisadres. Inwoners uit deze wijken zijn nauw betrokken bij VANG, onder andere omdat zij tot op heden nog gebruik maken van de proefmethode. Deze twee wijken fungeren bij de uitvoering van VANG 2020 als modelwijken, die het goede voorbeeld geven aan andere inwoners. Zij zijn immers degenen die de nieuwe manier van afval scheiden op succesvolle wijze hebben beproefd. De proefmethode op Eiland 3 in Floriande is eind 2018 teruggedraaid, omdat de raad in 2018 ervoor heeft gekozen om laagbouwwijken met ondergrondse afvalinzameling niet mee te nemen in VANG 2018. Inwoners van deze wijk ontvangen de informatie daarom op dezelfde manier als de rest van onze gemeente.

Juridische aspecten
Vanuit de Wet milieubeheer zijn wij verplicht huishoudelijke grondstoffen gescheiden in te zamelen.

Risico's
Wij signaleren de volgende risico's, die tot een vertraging in de implementatie van het nieuwe inzamelsysteem of tot hogere kosten kunnen leiden:

- bezwaren vanuit inwoners kunnen leiden tot vertraging van de uitrol en tot een verhoging van de kosten;
- het is mogelijk dat de beoogde inzamelresultaten niet worden behaald, met hogere kosten als gevolg; de communicatieaanpak voorziet in een beheerstrategie voor dit risico door maatwerk te bieden;
- in de huidige financiële doorrekening is rekening gehouden met aanschaf van inzamelmiddelen door Meerlanden. De kosten hiervan zijn verwerkt in de geraamde jaarlasten. Op het moment dat Meerlanden de investering hiervan niet kan dragen, dan dienen wij de investering zelf te doen. Dit heeft gevolgen voor onze schuldenpositie;
- de noodzakelijke aanbestedingsprocedures voor aanschaf van materieel kunnen meer tijd in beslag nemen dan gepland;

- het verder weg plaatsen van ondergrondse containers voor OPK en PBD bij de hoogbouw leidt mogelijk tot meer bijplaatsingen en/of vervuiling van de GFT+E-stroom (die wel dichtbij staat). Hierbij gelden de huidige beheersmaatregelen zoals monitoring en afhankelijk van de situatie, gepaste actie ondernemen.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris, de burgemeester,

drs. Carel Brugman Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n):

- Oorspronkelijke voorstellen VANG 2018
- Infographic nieuwe manier van inzamelen Haarlemmermeer

Bijlage 1 Oorspronkelijke voorstellen VANG 2018

Laagbouw met rolemmerinzameling

1. Inzameling GFT

Uit sorteeranalyses van de gehouden inzamelproeven blijkt dat het restafval voor 43% uit Groente- Fruit- en Tuinafval (GFT) en vooral uit etensresten bestaat. Daarnaast is het gescheiden Ingezameld GFT ook nog eens voor 3,6% vervuild. Ook landelijk blijkt de kwaliteit van GFT af te nemen. Dit vormt landelijk een groot probleem omdat voor meer natuurlijke landbouw meer compost nodig is.
Om de hoeveelheid en kwaliteit van ingezameld GFT te verhogen en inwoners te faciliteren ging het raadsvoorstel VANG in 2018 uit van een splitsing van de inzameling van Groente- Fruit- en Etensresten (GFE) en Tuinafval (T) in laagbouwwijken. In de ontwikkeling richting een economie gebaseerd op biomateriaal worden deze beide stromen verschillend benut. Beide afvalstromen zouden worden ingezameld met elk een aparte rolemmer. GFE zou 52 keer per jaar worden opgehaald en T 26 keer per jaar.

2. Inzameling restafval

Het uitgangspunt van het raadsvoorstel VANG was in 2018 dat inwoners van laagbouwwijken met rolemmers een 80 liter-rolemmer zouden krijgen voor de inzameling van restafval. Een kleinere rolemmer stimuleert het beter scheiden van grondstoffen. De ledigingsfrequentie was voorzien op één keer per vier weken. Voor huishoudens die niet voldoende hebben aan een 80 liter rolemmer zou maatwerk worden toegepast.

Hoogbouw

In de huidige situatie wordt bij hoogbouw restafval ingezameld met bovengrondse containers. Deze staan inpandig of op het openbaar gebied nabij de entree. Vanuit gezondheidsoverwegingen worden de containers uit de hoogbouw verwijderd, maar ook omdat deze overlast (geur en ongedierte) opleveren. Grondstoffen worden bij hoogbouw ingezameld op afstand.
VANG gaat uit van een inzameling met ondergrondse containers voor grondstoffen nabij de entree en de inzameling van restafval op afstand. Uitgangspunt in het oorspronkelijke plan VANG was de volgende richtlijn voor de maximale loopafstanden vanaf de entree:

- GFE, OPK en PBD 25 m
- Restafval 100 m
- Glas 300 m

Bij de herberekening bleek dat de kosten hiervan hoger waren dan verwacht, omdat de spreiding van met name kleine appartementencomplexen groter is dan voorzien. Hier zouden de containers door de grotere spreiding ook niet optimaal worden gevuld.

Afschaffen Blipvert

Ons voorstel ging oorspronkelijk uit van het afschaffen van de inzameling via Blipvert. Bij de behandeling van het raadsvoorstel VANG heeft de raad echter besloten om de inzameling via Blipvert te behouden.
De jaarlijkse kosten (€ 146.000 exclusief btw) wegen niet op tegen de baten (circa € 9.000). De inzameling van Klein Chemisch Afval (KCA) via Meerlanden is effectiever en goedkoper. Daarnaast nemen winkels die dit grijs- en bruingoed verkopen ook de afgedankte producten in waardoor ook sprake is van een goede spreiding van inzamelmogelijkheden.

Nieuwe manier van inzamelen in Haarlemmermeer

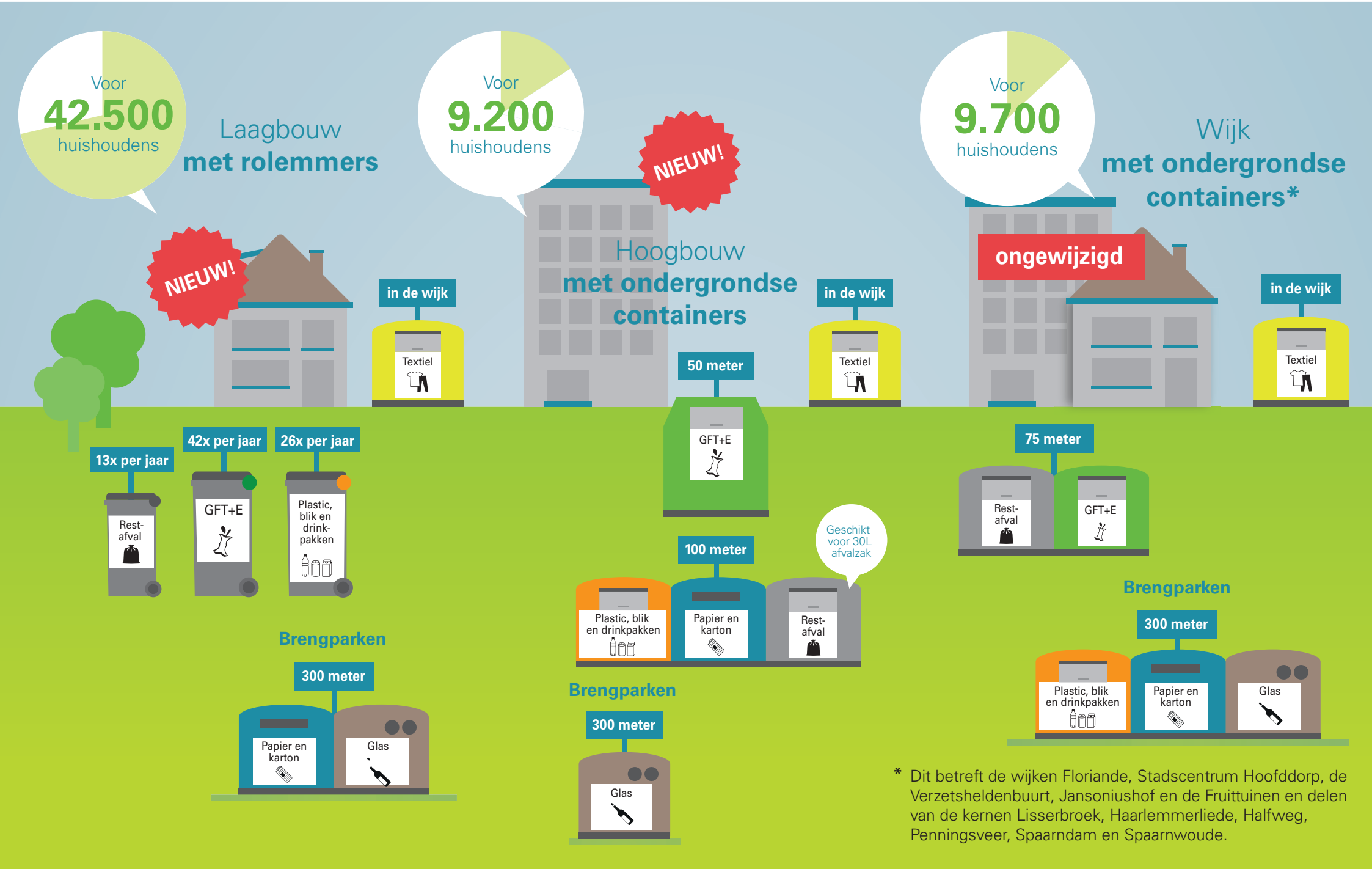

* Dit betreft de wijken Floriande, Stadscentrum Hoofddorp, de Verzetsheldenbuurt, Jansoniushof en de Fruittuinen en delen van de kernen Lisserbroek, Haarlemmerliede, Halfweg, Penningsveer, Spaarndam en Spaarnwoude.